

РЕШЕНИЕ

№ 6326

гр. София, 02.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 20.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **2757** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/. Делото е образувано по искова молба от Е. П. Б., чрез адвокат Т. Ч. с адрес: [населено място], [улица], ап. 3 срещу Столична Дирекция на Вътрешните Работи. В исковата молба се твърди, че Б. е преживял неимуществени вреди, изразяващи се в продължително стресово състояние, чувство за страх и недоверие към хората, накърняване на доброто име сред приятели и роднини, изгубване на много приятели, паметови нарушения, трайна социална дезадатация и загуба на интерес, водеща до невъзможност за полагане на грижи за личната хигиена, вследствие на Заповед № 1732 от 04.08.2019 г., издадена от полицейски орган при 06 РУ на СДВР, която е отменена с Решение № 1843 от 13.03.2020 г. на АССГ, IX касационен състав. Иска се присъждане на обезщетение от 1000 лева, ведно с мораторна лихва, до лихва от датата увреждането – 04.08.2019 г. до датата на завеждане на исковата молба – 19.03.2021 г. в размер на 165 лв. Претендира се и присъждане на законна лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата. По време на проведеното по делото открито съдебно заседание, ищецът, редовно призван, се представлява от адвокат Ч., която поддържа исковата молба. Представени са допълнителни съображения в писмен вид. Ответникът – Столична Дирекция на Вътрешните Работи, се представлява от

юрисконсулт П., която оспорва исковата молба. По делото е представен писмен отговор на исковата молба от юрисконсулт В., в който се оспорват предявените искове по основание и размер, поради което следва същите да бъдат отхвърлени. Алтернативно счита, че обезщетението не следва да се присъжда в пълния претендиран размер. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение и прави възражение по отношение на платеното адвокатско възнаграждение.

Участвалият в производството по делото прокурор, като представител на СГП, изразява становище за неоснователността на предявените искове. Счита, че свидетелските показания, чрез които се цели доказването на вредите не следва да се ценят, поради предубеденост на свидетелката – баба на ищеца. Не е доказана и причинно-следствената връзка между твърдените вреди и незаконосъобразния акт.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав, след като взе предвид направените в исковата молба твърдения, изразеното становище на пълномощника на ответника и това на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че със Заповед № 1732 от 04.08.2019 г., издадена от полицейски орган от Об РУ - СДВР, ищецът е бил задържан за срок от 24 часа на основание чл. 72, ал. 1 от ЗМВР. Като основание за задържането е посочено, че същият е извършил престъпление по чл. 325, ал. 1 от НК (хулиганство). На ищеца е бил извършен обиск на основание чл. 80 от ЗМВР.

Процесната заповед е отменена с Решение № 1843 от 13.03.2020 г. на АССГ, IX касационен състав.

От приложеното по делото копие на процесната заповед е видно, че Е. Б. е бил задържан на 04.08.2019 г. в 10,30 часа и е освободен на 04.08.2019 г. в 12,40 часа.

Като писмени доказателства по делото са приети експертно решение № 116 от 11.01.2021 г., видно от което на Е. Б. е определена 75% трайно намалена работоспособност и водеща диагноза органично разстройство на личността, експертно решение № 330 от 31.01.2018 г., видно от което на Е. Б. е определена 76% трайно намалена работоспособност и водеща диагноза органично разстройство на личността, свидетелство за съдимост, видно от което Е. Б. не е осъждан, [населено място], Невропсихологично изследване от 17.08.2017 г., издадено от Център за психично здраве, [населено място], психологично изследване от 13.01.2020 г., издадено от Център за психично здраве, [населено място] диплома за средно образование на Е. Б., студентска и трудови книжки на Е. Б..

От ответника бяха представени и приети три броя заповеди, издадени през 2019 г., с които ищецът е бил задържан в различни поделения на СДВР на основание чл. 72 от ЗМВР.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на иска: искът е допустим. Той е предявен след отмяна на административен акт и срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто нищожен акт се твърди, че са причинени вредите. Ищецът е активно легитимиран и твърди, че е претърпял неимуществени вреди.

Разгледан по същество, искът е частично основателен.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни

лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите от ЗЗД и тази по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различието по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции. Съгласно чл. 205 от АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Отговорността по чл. 45 от ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на неправомерното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на деликвента към противоправното деяние. Характерно е за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. Чл. 203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони, но под "акт" не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове. Издаването на подобни актове е регламентирано в съответните закони. Касае се за всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.

Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при която увреждания може да търси обезщетение. Незаконосъобразните административни актове са последица от несъобразност на поведението на длъжностните лица с разпоредбите на закона или подзаконовите нормативни актове.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразна със закона административна дейност. Те обаче следва да докажат претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на държавен или общински орган или длъжностно лице, при или по повод на изпълнението на административната дейност. Това е така, защото деликтната отговорност на

държавата/общината не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца (арг. чл. 154, ал. 1 от ГПК, във връзка с чл. 144 от АПК) е да проведе главно и пълно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения иск, а за съда съществува задължение да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ с оглед твърденията на ищеца включва в кумулативна даденост: 1. наличие на административен акт от орган на ответника; 2. незаконосъобразност на административния акт; 3. причинена вреда и нейния размер; 4. причинна връзка между незаконосъобразния акт и настъпилия вредоносен резултат.

Първата предпоставка в случая е доказана - полицейски орган от 06 РУ - СДВР е издал Заповед № 1732 от 04.08.2019 г., с която ищецът е бил задържан за срок от 24 часа на основание чл. 72, ал. 1 от ЗМВР.

Доказана е (без дори да е спорна) и втората предпоставка – Заповед № 1732 от 04.08.2019 г., издадена от полицейски орган от 06 РУ – СДВР е отменена с влязло в сила Решение № 1843 от 13.03.2020 г. на АССГ, IX касационен състав.

Относно третата предпоставка - наличие на причинена вреда, настоящият съдебен състав намира същата за частично доказана по следните съображения.

За доказване на направените твърдения, съдът допусна до разпит един свидетел на ищеца.

Според показанията на свидетелката Ч. – баба на Е. Б. на 04.08.2019 г. внукът ѝ бил задържан в 06 РУ пред очите ѝ. На същата дата, свидетелката трябвало да отиде до кв. О. купел в болницата за рехабилитация за назначаване на лечение и тя взела ищеца със себе си. Тя го водела навсякъде го водя с себе си, защото има тежко психологическо заболяване – органично разстройство на личността. Той отишъл да живее при нея през 2019 г., след като дядо му починал същата година през февруари. След смъртта на дядо му, бащата на Е. му взел ключовете от къщата и го изгонил. На процесната дата 04.08.2019 г. след като пристигнали в болницата, Е. не бил допуснат да влезе вътре, а трябвало да изчака на пейките отвън. След приключване на прегледа, свидетелката и Б. си тръгнали заедно към спирката на трамвая. По пътя пристигнали полицаи и го арестували. Тя ги попитала какво се е случило, но те не ѝ отговорили нищо и те го отвели. Е. се прибрал някъде следобед към 18,00 ч.-19,00 ч. в ужасно настроение. Същият ден той бил много напрегнат и казал: „Ох, беше ужасно...“ , „Така и не разбрах, защо ме задържаха. Не ми казаха причината. Сложиха ме в една ужасна килия – страшно миришеше, не можеше да се диша. Имаше едно отвратително одеяло, където трябваше да седна или легна, което не беше прано откакто е сложено“. След като го освободили след няколко часа и той се прибрал в къщи казал на свидетелката: „Аз изживях такъв страхотен стрес, изпитах чувства на недоверие, на безизходица, на страх, след като не знам, защо съм задържан – аз за себе си мисля, че няма причина“. Това чувство продължило дълго време, според свидетелката с месеци. Той даже и досега не иска да излиза от къщи – от страх пак да не го арестуват за нищо. Свидетелката едва успява да го извади от къщата, за да го води на лекар или зъболекар. Този стрес така му се отразил, че той получил дълготрайно безсъние. Вечер трябва да изпие няколко хапчета, включително и „Атаракс“ за сън, за да може да заспи, но казва че се събужда през нощта и спи неспокойно. В момента е заключен в къщи и не иска да излезе. Непрекъснато влиза в лудници. Последно бил настанен в психиатрична клиника – декември миналата година за един месец. Преди 8-9 години

ищецът бил студент в У.. От честите задържания в полицията и побоищата, особено по главата се увредил и няма памет. След задържането на 04.08.2019 г. Е. не донесъл никакви документи от полицията. Така и не разбрали, защо е бил задържан. По време на задържането не са му давали нито храна, нито вода, нито достъп до тоалетна. Дошъл у дома с нечисти дрехи и се чувствал като въшлив и помолил свидетелката да изхвърли дрехите. След това не искал да общува с никого, дори с приятелите си – просто изпаднал в депресия. До момента той не е забравил за задържането, постоянно говори, и когато излизат за посещение при лекар се оглежда се наоколо да не би да излязат полицаи и полицейски коли. Ако види полицейска кола, той се дърпа в друга посока, за да не го хванат за нещо, което не е направил. Той не е добре и свидетелката се страхува, че може да остави котлона включен или остави вратата на хладилника отворена. Не е в състояние да работи. Опитвал да работи по строежи, но го гонели, защото нищо не правил и само се шляел.

Според свидетелката, Б. взимал лекарства за сън от 5-6 години, откакто започнал да влиза в психиатрични заведения.

След обсъждането на свидетелските показания в съвкупност с останалите събрани по делото доказателства могат да се направят следните изводи. Чрез разпита на свидетели се цели разкриването на факти и обстоятелства, които не могат да бъдат установени посредством писмени доказателства или друг вид доказателствени средства, като експертизи, оглед и т.н. Свидетелите, при разпита си излагат устно пред съда данни за факти, за които те си спомнят и за които смятат, че съществуват или са съществували в даден минал момент във и независимо от страните и независимо от съда. Затова как те са възприели тези факти или как ги възприемат е от значение мястото и вида на фактите, емоционалното състояние на възприемащия ги, неговото интелектуално ниво, възраст и др. Разбира се, тези разсъждения са валидни, когато свидетелските показания са дадени добросъвестно и честно, без да са неистински или укриващи истината. Съдът следва да възприеме, дали дадено събитие, описано от свидетеля се е случило или даден факт е съществувал, като се съобрази с множество елементи, като последователност, непротиворечивост, логическо изграждане, сетивни и емоционални връзки, волева насоченост и т.н., съдържащи се както в показанията, така и в останалия, събран по делото доказателствен материал. В разглеждания случай свидетелката Ч. изложи пред съда устно факти и обстоятелства, възприети от нея в даден момент от миналото, за които тя е запазила спомени в съзнанието си. Съдът, съобразявайки се с изложените по-горе разсъждения намира, че показанията ѝ не са достатъчно последователни, ясни и конкретни. Съдът намира, че следва да ги кредитира частично и предвид на факта, че Ч. е баба на ищеца. Нейните твърдения, носят някои елементи на заинтересованост, защото за определени обстоятелства си спомняше детайлни подробности – датата на задържането, а за други, като например от кога Б. е започнал да взема сънотворни лекарства, даваше противоречиви показания – в началото на разпита твърдеше, че е започнал да приема такива лекарства след задържането, а в края на разпита, посочи, че това е започнало от около 5-6 години.

Независимо от изложеното, съдът намира, че вследствие на издадения незаконосъобразен административен акт, Е. Б. е претърпял неимуществени вреди. Съвсем естествено е, човек, който арестуван без да знае защо, да преживее страх, несигурност за бъдещето, безпокойство и други негативни психически състояния, които в съчетание с личностните характеристики, като завишена чувствителност,

емоционалност, а в случая и наличие на доказано психично заболяване, могат да предизвикат психически стрес, чувство за унижение, безпомощност, безсилие, малоценност и загуба на вяра в правоохранителните органи. За тези състояния безспорно биха допринесли условията на задържането – мръсна килия и липса на тоалетна. Без съмнение полицейските служители са били наясно със заболяванията и психическото състояние на ищеца. Същият е бил задържан многократно на основание чл. 72 от ЗМВР – само през 2019 г., видно от приетите по делото заповеди, издадени от полицейски органи. Вярно е, че задържането по чл. 72 от ЗМВР, дава правна възможност на полицейските служители, упражнявайки правомощията си, да задържат лицата, които за уличени в извършване на престъпление за срок от 24 часа, но упражняването на тези правомощия не може да бъде самоцелно.

В разглеждания казус може основателно да се приеме, че нивото на преживените от Е. Б. негативни психологически преживявания, във връзка със задържането, е било значително завишено с оглед на това, че същият страда от психично заболяване. От приетите като доказателство по делото медицински документи се установява, че Б. от детството си до момента е претърпял множество инциденти, най-често свързани с черепно-мозъчни травми, настаняван е многократно за лечение в психиатрични заведения, най-често принудително и поведението му се отличава с нисък праг на раздразнение, волева импулсивност и склонност към агресия.

На последно място няма съмнение, че предвид здравословния проблем на ищеца и натрупаните по време на задържането му негативни преживявания и възприятия, е логично той да изпита притеснения при вида на полицейски органи в една нормална жизнена среда, както и да има проблеми със съня.

Направеният анализ на събраните доказателства, безспорно налага извода, за наличие на причинно-следствена връзка между незаконосъобразния административен акт и претърпените неимуществени вреди, т.е. установена е и четвъртата предпоставка за ангажиране на отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Независимо от факта, че съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя по справедливост, настоящият съдебен състав не може да не се съобрази с практиката на ЕСПЧ. По дела, образувани срещу България по идентични оплаквания – претърпени неимуществени вреди, поради незаконосъобразни действия на органи и длъжностни лица, Европейският съд по правата на човека в С. е присъждал различни по размер обезщетения. /*S. H. v. B. app. № 36794/03, D. v. B. app. 27791/09, P. and P. v. B. app. 50027/08 and 50781/09*/.

В разглеждания казус, съдът намира, че следва да вземе предвид и обстоятелството, че установените психически страдания не са настъпили само от незаконосъобразния административен акт, но и от продължителността на времето, през което той е действал. Заповед № 1732 от 04.08.2019 г., е отменена след около осем месеца след издаването ѝ, а това е един сравнително дълъг период на несигурност, през който човек наистина би могъл да изпита допълнително психическо натоварване и емоционален дискомфорт.

От друга страна съдът намира, че размерът на претенцията за присъждане на обезщетение в размер на 1000 лева е недоказан.

Няма преки доказателства, задържането освен установените психически стрес, чувство за унижение, безпомощност, безсилие, малоценност и загуба на вяра в правоохранителните органи, да е предизвикало други негативни последици, повлияли на физическото или психическото му здраве. Без съмнение той е имал здравословен проблем, видно от приетите по делото медицински документи, но липсват данни същият да се е задълбочил или усложнил след това и това да е в причинна връзка със самото задържане. Самото физическо задържане на ищеца е продължило само около два часа, а през 2019 г. Б. е бил задържан многократно, поради което е много трудно да се прецени, от кое от задържанията какви по вид и интензитет вреди е претърпял той. Съдът не може да приеме, че вследствие на инцидента, той е започнал да страда от безсъние, защото свидетелката посочи, че лекарства срещу безсъние е приемал от 5-6 години, т.е. доста време преди инцидента.

При съобразяване на вида, интензитета и продължителността на претърпените от Е. Б. неимуществени вреди – психически болки и страдания, установени на основание събраните по делото доказателства и практиката на ЕСПЧ, съдът намира, че обезщетение в размер на 150 лева се явява обосновано и справедливо.

В съответствие с т. 4 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС по т. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението за вреди от унищожаваните административни актове, е влизане в сила на решението, с което се отменят. В тази връзка върху посочената сума следва се дължи мораторна лихва, считано от 20.03.2020 г. - датата на постановяването на Решение № 1843 от 13.03.2020 г. на АССГ, IX касационен състав до датата на подаване на исковата молба, както и законна лихва върху определеното обезщетение, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателно изплащане на сумата.

Ищецът претендира присъждане на мораторна лихва от датата увреждането – 04.08.2019 г. до датата на завеждане на исковата молба – 19.03.2021 г. в размер на 165 лв. При така определения размер на обезщетението и с оглед прилагането на посоченото по-горе тълкувателно решение, съдът с помощта на калкулатор за изчисляване на законна лихва (<https://www.calculator.bg>), намира, че размерът на мораторната лихва за визирания период, следва да бъде 15,21 лв.

С оглед на изхода на спора на ищеца и на ответника се дължат разноси съразмерно на уважената и отхвърлена част от иска. Такива са поискани своевременно, поради което съдът дължи присъждането им, съразмерно на уважената и отхвърлената част от иска.

Водим от горното и на основание чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, **Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав,**

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична Дирекция на Вътрешните Работи да заплати на Е. П. Б. от [населено място], с ЕГН [ЕГН] сумата от 150 лева, като обезщетение за

претърпени от него неимуществени вреди, настъпили от административен акт – Заповед № 1732 от 04.08.2019 г., издадена от полицейски орган от 06 РУ - СДВР, който впоследствие е бил отменен от съда, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателно изплащане на сумата като **ОТХВЪРЛЯ** претенцията до пълния ѝ размер от 1000 лева.

ОСЪЖДА Столична Дирекция на Вътрешните Работи да заплати на Е. П. Б. от [населено място], с ЕГН [ЕГН] сумата от 15,21 лева, представляваща мораторна лихва върху определеното възнаграждение, от датата на отмяната на административния акт - 20.03.2020 г. до датата на завеждане на исковата молба – 19.03.2021 г., като **ОТХВЪРЛЯ** претенцията до пълния ѝ размер от 165 лв.

ОСЪЖДА Столична Дирекция на Вътрешните Работи да заплати на Е. П. Б. от [населено място], с ЕГН [ЕГН] на основание чл. 8, ал. 1 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждение, във връзка с чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, сумата от 85 (осемдесет и пет) лева, представляваща съразмерна, с уважената част от претенцията сума – адвокатско възнаграждение за един адвокат и внесена държавна такса в размер на 10 лв.

ОСЪЖДА Е. П. Б. от [населено място], с ЕГН [ЕГН] да заплати на Столична Дирекция на Вътрешните Работи на основание чл. 24 от Наредба за заплащането на правната помощ, във връзка с чл. 37 от Закона за правната помощ, във връзка с чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ във връзка с чл. 144 от АПК, сумата от 100 (сто) лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение, съразмерно на отхвърлената част от иска, за осъществено процесуално представителство по административно дело № 2757 по описа за 2021 г. на Административен съд София - град.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред Върховния Административен Съд на Република България.